

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 317/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Romanou Mravíkovou, advokátkou, Štefánikova trieda 15, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 7 C 280/2013-450 z 9. októbra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 15. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 280/2013-450 z 9. októbra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ zároveň žiada zrušiť napadnuté uznesenie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Okrem toho sa sťažovateľ domáha aj náhrady trov právneho zastúpenia v sume 346,26 eur.

1.1 Ústavná sťažnosť po jej doručení nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce veci, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola takto pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením okresného súdu č. k. 7 C 280/2015-425 zo 6. júna 2019 (vydaným vyšším súdnym úradníkom) bol sťažovateľ ako žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v celkovej sume 2 664,13 eur pozostávajúcu z trov prvoinštančného konania v sume 2 485,14 eur a trov odvolacieho konania v sume 178,99 eur. Proti uzneseniu okresného súdu zo 6. júna 2019 sťažovateľ (aj žalobca) podal sťažnosť. Napadnutým

uznesením (vydaným sudcom) bolo zmenené uznesenie okresného súdu zo 6. júna 2019 tak, že sťažovateľ bol zaviazaný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v celkovej sume 6 631,91 eur pozostávajúcu z trov prvoinštančného konania v sume 5 922,19 eur a trov odvolacieho konania v sume 709,72 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Okresný súd priznal žalobcovi odmenu za 8 úkonov právnej služby ďalšieho rokovania s klientom, čo je podľa názoru sťažovateľa v hrubom rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou všeobecných súdov týkajúcou sa účelnosti a hospodárnosti. Sťažovateľ uviedol, že nešlo o takú skutkovo a právne náročnú vec, aby bolo potrebné vykonať rokovanie právneho zástupcu s klientom v rozsahu 8 porád. Ak si však žalobca na účely informovania sa o stave konania zvolil rokovanie s právnym zástupcom, je potrebné, aby náklady na rokovania znášal sám. Okrem uvedeného v priebehu konania nedošlo ani k takému zvratu, ktorý by bolo nevyhnutné prekonzultovať s klientom na účely zistenia, či súhlasí so zamýšľaným postupom svojho právneho zástupcu. Z tohto dôvodu podľa sťažovateľa nie je spravodlivé, aby znášal odmenu za 8 rokovaní žalobcu s jeho právnym zástupcom spolu s režijným paušálom.

4. Sťažovateľ ďalej namietal aj priznanie cestovného a náhrady za stratu času za 4 cesty z Bratislavy a späť z dôvodu, že právny zástupca žalobcu má pobočku advokátskej kancelárie aj v Nitre a tiež má trvalé bydlisko v Nitre. Podľa názoru sťažovateľa je nelogické, aby právny zástupca sťažovateľa cestoval z Nitry do Bratislavy a následne späť do Nitry na nariadené pojednávanie. Podľa názoru sťažovateľa aj v tomto prípade priznanie cestovného a náhrady za stratu času je v rozpore so zásadou účelnosti a hospodárnosti trov konania, pričom okresný súd vychádzal zrejme len z tvrdenia právneho zástupcu žalobcu bez nutnosti ďalšieho preukazovania.

5. Sťažovateľ poukázal aj na to, že v rozpore s § 13a ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) sudca okresného súdu priznal žalobcovi odmenu za rokovania s klientom, ktoré sa konali 10. júla 2014 a 9. marca 2015.

6. Sťažovateľ v závere ústavnej sťažnosti uviedol, že napadnuté uznesenie nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože okresný súd sa nedostatočne vysporiadal s dôvodmi, pre ktoré priznal namietané úkony právnej služby vrátane cestovného a náhrady straty času. Z tohto dôvodu sťažovateľ napadnuté uznesenie považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné.

III.

K obsahu v bode 1 označených práv sťažovateľa

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

8. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

9. K otázke vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sa ústavný súd vyjadril, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na

súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

10. Do obsahu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

11. Súčasťou obsahu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení v bode 1 označených práv napadnutým uznesením, ktorým bolo rozhodnuté o priznaní konkrétnej výšky trov konania úspešnej strane sporu v konaní, pričom na zaplatenie trov konania bol zaviazaný sťažovateľ.

14. Vychádzajúc aj z doktríny minimalizácie zásahov ústavného súdu do činnosti orgánov verejnej moci (m. m. IV. ÚS 303/04, III. ÚS 770/2016), ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane pripomína, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnych súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu.

15. Vo všeobecnosti platí, že pochybenie všeobecného súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe takú intenzitu, ktorá zakladá možnosť porušenia základných práv a slobôd, a to bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania (negatívne) dotknúť. Z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho rozhodovania podľa názoru ústavného súdu takéto pochybenie nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať mu takú istú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietky pochybenia v procesnom postupe všeobecného súdu vedúcom k rozhodnutiu vo veci samej (m. m. III. ÚS 537/2015).

16. Pri tomto rozhodovaní ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritorne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súde ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by

mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

17. Podľa názoru ústavného súdu však vo veci sťažovateľa o takú situáciu nešlo.

18. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ tvrdí (bod 3), že okresný súd ústavne nesúladne aplikoval § 251 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), podľa ktorého trovami konania sú všetky preukázané, odôvodnené, účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Sťažovateľ konkrétne namietal nesprávnosť rozhodnutia sudcu okresného súdu, ktorý žalobcovi priznal odmenu za porady s klientom z dôvodu, že tieto úkony právnej služby nie je možné považovať za odôvodnené a účelne vynaložené (prvá námietka). Sťažovateľ ďalej spochybňoval (bod 4) priznanie náhrady cestovného a náhrady za stratu času, ktoré boli podľa jeho názoru tiež priznané v rozpore s § 251 CSP (druhá námietka). Sťažovateľ tiež uviedol (bod 5), že sudca okresného súdu priznal odmenu za 2 úkony právnej služby (rokovania s klientom) v rozpore s § 13a ods. 3 vyhlášky (tretia námietka).

19. Vo vzťahu k námietke proti priznaniu odmeny za konkrétne právne služby (rokovania s klientom) zastáva ústavný súd názor, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je v tejto časti iba polemikou s názorom sudcu okresného súdu, ktorý v napadnutom uznesení jednoznačne vyslovil, že považuje tieto úkony za „odôvodnené a účelné“, z čoho je potrebné vyvodiť, že sa venoval posúdeniu priznaných trov z pohľadu ich definičných znakov v zmysle § 251 CSP, ktorými sú preukázanie vynaloženia výdavkov, ich odôvodnenosť, účelnosť a priama väzba na spor.

20. K spochybňovaniu priznania náhrady cestovného a náhrady za stratu času ústavný súd z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia vyvodzuje, že sudca okresného súdu rozhodujúci o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sa s totožnou argumentáciou sťažovateľa implicitne nestotožnil, teda ju vyhodnotil ako nedôvodnú. Zároveň táto námietka nie je dostatočná na vyslovenie kolízie napadnutého uznesenia so základnými právami sťažovateľa.

21. K tretej námietke sťažovateľa ústavný súd uvádza, že medzi uplatnenými rokovaniami s klientom (28. apríla 2014 a 10. júla 2014, resp. 9. januára 2015 a 9. marca 2015) bol vykonaný aj iný úkon právnej služby, ktorým boli účasti na pojednávaniach konaných 29. apríla 2014 a 13. januára 2015. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že v ňom priznané úkony právnej služby neboli uvedené chronologicky s uvedením odmeny v rozdielnej výške. Sťažovateľovej pozornosti ušlo, že najskôr boli uvedené úkony právnej služby, za ktoré bola žalobcovi priznaná odmena v plnej výške podľa § 13a ods. 1 vyhlášky (medzi nimi už uvedené rokovania s klientom). Následne bol uvedený úkon, za ktorý bola žalobcovi priznaná odmena v polovičnej výške (§ 13a ods. 2 vyhlášky). Až potom boli uvedené účasti na už uvedených pojednávaniach, za ktoré bola žalobcovi priznaná odmena v štvrtinovej výške (§ 13a ods. 4 vyhlášky). Neprichádza tak do úvahy aplikácia § 13a ods. 3 vyhlášky, podľa ktorého ak po poslednej porade alebo rokovaní s klientom alebo protistranou nasleduje ďalšia porada alebo rokovanie a medzitým nedošlo k inému úkonu právnej služby, tak odmena za túto ďalšiu poradu alebo rokovanie advokátovi nepatrí. Z uvedeného teda vyplýva, že túto námietku sťažovateľa vyvracia samotné odôvodnenie napadnutého uznesenia.

22. Ústavný súd pripúšťa, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je stručné. Napriek tomu však nemožno vysloviť, že by sudca okresného súdu postupoval svojvoľne alebo akýmkoľvek iným zjavne nesprávnym spôsobom vykladal, resp. aplikoval príslušné právne predpisy. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade,

ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa sudca okresného súdu takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu (resp. vyhlášky) nedopustil, a preto napriek nesúhlasnému postoju sťažovateľa k obsahu napadnutého uznesenia, ktorý vyjadril aj vo svojej ústavnej sťažnosti, ústavný súd v tomto prípade nevidí priestor na zásah vo forme zrušenia napadnutého uznesenia.

23. Ústavný súd konštatuje, že sudca okresného súdu jasne, zrozumiteľne a logicky vyjadril dôvody odmietnutia sťažnosti sťažovateľa. Ústavný súd na záver opakuje, že sudca okresného súdu v napadnutom uznesení, ktorým bolo rozhodnuté o výške trov konania, posúdil otázku účelnosti vynaložených trov konania spôsobom, ktorý nesignalizuje žiaden extrémny exces a ani zásah do v bode 1 označených práv sťažovateľa.

24. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľa tiež poznamenáva, že nie je možné základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09). Podstatou je, aby postup orgánu verejnej moci bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

25. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

26. Z už uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

27. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Libor DUEĽA
predseda senátu